

מחקר מלווה לחוק איסור צריכת זנות ממצאי ביניים

דורי ריבקין • דנה ברנדר • אמיליה קפרנוב • עירית אייזיק • אלומה לוי זוהר

רקע

החוק לאיסור צריכת זנות נכנס לתוקף ביולי 2020, ואכיפתו החלה בפועל בינואר 2021. החוק קובע כי צריכת זנות היא עבירה וכי על האדם הצורך זנות יוטל קנס. המעקב אחר יישום החוק והחלטת הממשלה מספר 4462, המתווה סיוע והגנה לאוכלוסיות בזנות, מונחה על ידי צוות בין-משרדי בהובלת מתאמת המאבק בסחר בבני אדם במשרד המשפטים. מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל עורך מחקר, באחריות משרד הרווחה והשירותים החברתיים ובשיתוף המשרד לביטחון פנים, לבחינת יישום החוק והחלטת הממשלה ומעריך את השפעתם. במסגרת המחקר נבחנו נושאים שונים הקשורים ביישום החוק, ובהם אכיפת החוק על ידי המשטרה; מערך הסיוע והשיקום לנשים ולגברים בזנות; השפעת החוק על נשים וגברים בזנות ועל אנשים הצורכים זנות; והשפעת הסדנה המוצעת כחלופה לתשלום הקנס, שבה לומדים המשתתפים על נזקי הזנות לנשים וגברים בזנות ולהם עצמם. המחקר החל ב-2021 ועתיד להסתיים בשנת 2024, ועל בסיס ממצאיו יגובשו המלצות לעניין הארכת תוקפו של החוק.

מטרה

מטרת המחקר היא לבחון את היישום של החוק ושל מערך שירותי השיקום לנשים בזנות, ולבחון את השפעתם על ההיקף ועל המאפיינים של הזנות בישראל ועל רווחת הנשים בזנות.

שיטה

בשנת 2021 נערכו במסגרת המחקר שני סקרים מקוונים.

1. סקר צריכת זנות: הסקר התבצע בחודשים אוקטובר-דצמבר 2021 בקרב 5,437 גברים יהודיים (ניתוח הנתונים בקרב גברים ערביים עדיין לא הסתיים)*
2. סקר פאנל מקוון באמצעות חברה מסחרית: סקר מקוון בקרב מדגם מייצג של 803 גברים ונשים

בשנת 2023 יבוצעו סקרים חוזרים, בכדי לבחון את השינויים בצריכת זנות ובעמדות הציבור בנוגע לזנות, בעקבות יישום החוק.

*ייצוגיות המדגם – המדגם מייצג את האוכלוסייה מבחינת גיל ומחוז מגורים, אך לא מבחינת רמת דתיות ורמת השכלה.

הערה: N - גודל המדגם של הסקר; n - מספר המשיבים על השאלה.

ממצאי סקר צרכני זנות 2021

מטרות הסקר

לבדוק את השינויים שחלו לאחר החלת חוק איסור צריכת זנות

- בהיקף צריכת זנות
- במאפייני צריכת הזנות
- בעמדות צרכני הזנות כלפי זנות וכלפי החוק

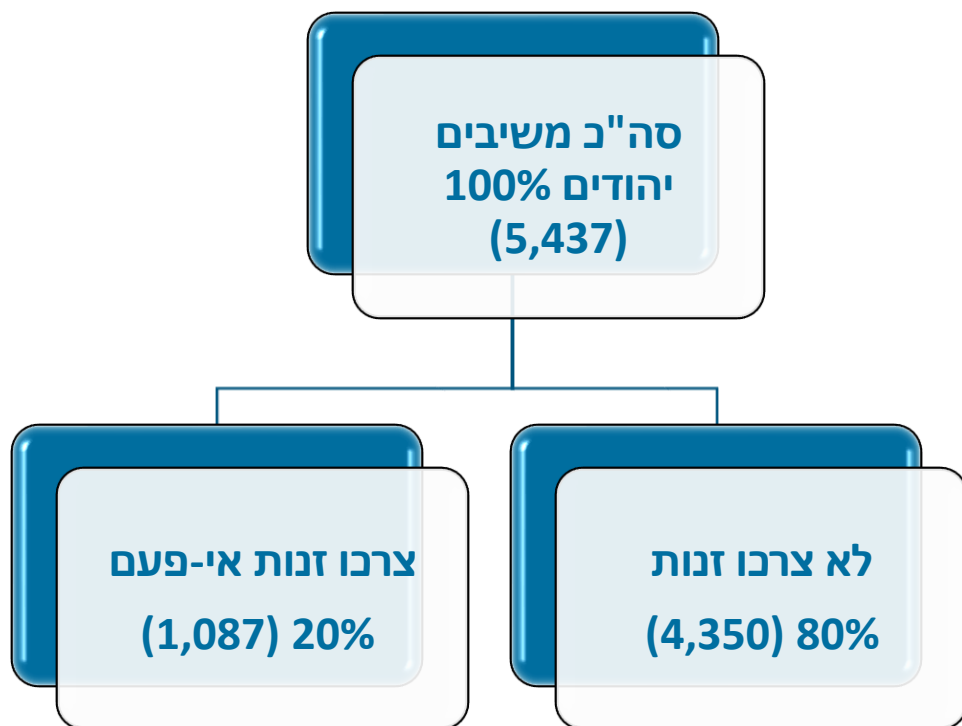
תחומי הבדיקה

- היקף צריכת זנות
- מאפיינים אישיים של צרכני זנות
- מאפייני צריכת זנות ב-5 השנים שקדמו לסקר
- מאפייני צריכת זנות בשנתיים שלפני הסקר (2019 - השנה שלפני מגפת הקורונה ו-2020 - השנה שבה פרצה מגפת קורונה)
- עמדות הצרכנים כלפי צריכת זנות, כלפי החוק וכלפי הסדנה המוצעת כחלופה לתשלום הקנס

היקף צריכת זנות

האם צרכת שירותי מין בתשלום בישראל ?
(הגדרה בסקר זה: פעילות מינית, שכוללת מגע, בתשלום כספי או שווה ערך לכסף, גם אם מישהו אחר שילם על כך.

לא כלולים: מופעי חשפנות ללא מגע מיני, פורנוגרפיה או טיפול מיני כגון סרוגייט)

א. כן , במהלך חמש השנים האחרונות, כלומר אחרי שנת 2015

ב. כן, לפני יותר מחמש שנים
ג. לא

היקף צריכת זנות (N=5,437)

צרכו ב-5 השנים שקדמו לסקר
n=506
(9%)

צרכו לפני יותר מ-5 שנים
n=581
(11%)

צרכו בשנת 2019
n=397
(7%)

צרכו בשנת 2020 (שנת קורונה)
n=298
(5%)

ב-2020 שנת הקורונה חלה
ירידה** בהיקף צריכת זנות
בקרב צרכני הזנות

** $P < 0.01$

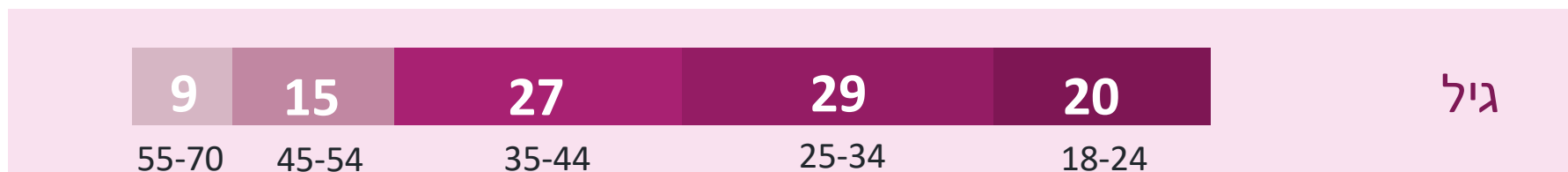

מאפייני הצרכנים ב-5 השנים שקדמו לסקר

מאפייני המשיבים שצרכו זנות ב-5 השנים שקדמו לסקר (n=506) (באחוזים)

מאפייני צריכת הזנות

מאפייני הגברים שצרכו זנות ב-5 השנים שקדמו לסקר (n=506)

54%

לא סיפרו על
צריכת זנות
לאף אחד

68%

צרכו זנות
יותר מפעם
אחת

83%

צרכו זנות
במרחב עירוני

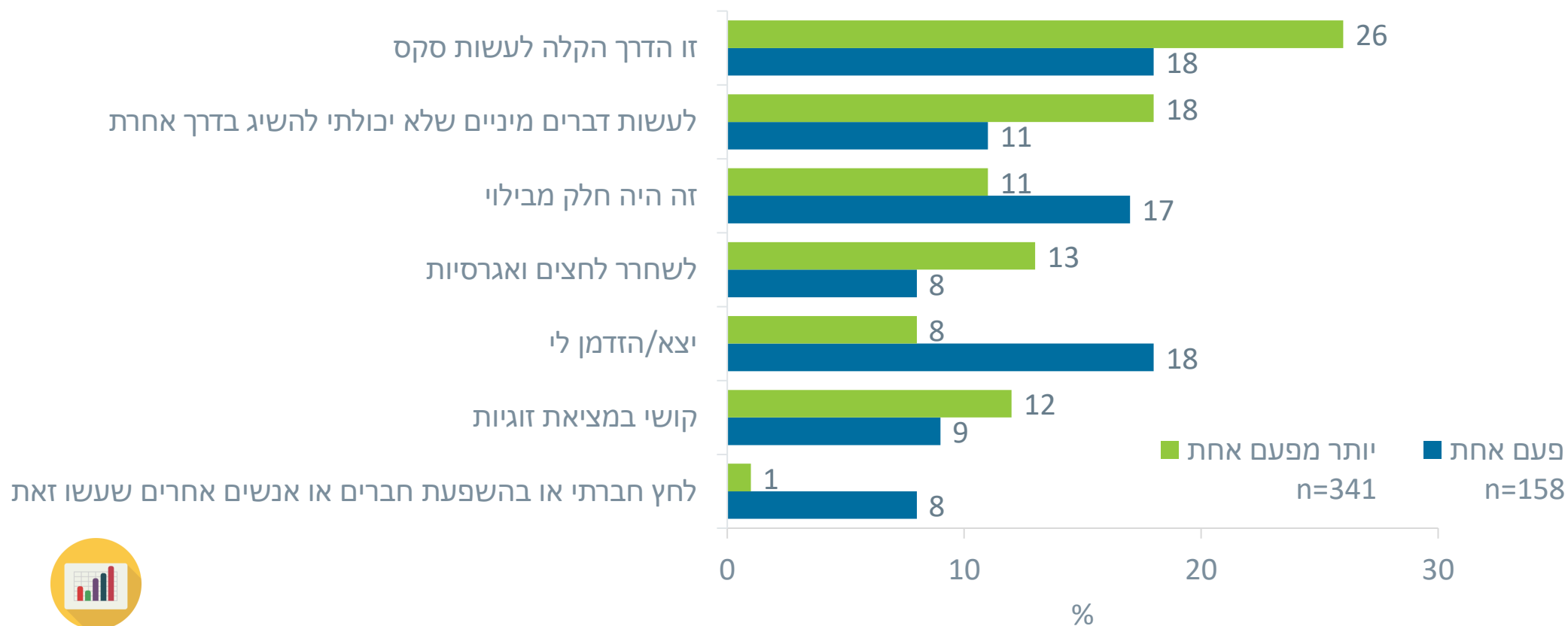
91%

צרכו זנות
מאישה

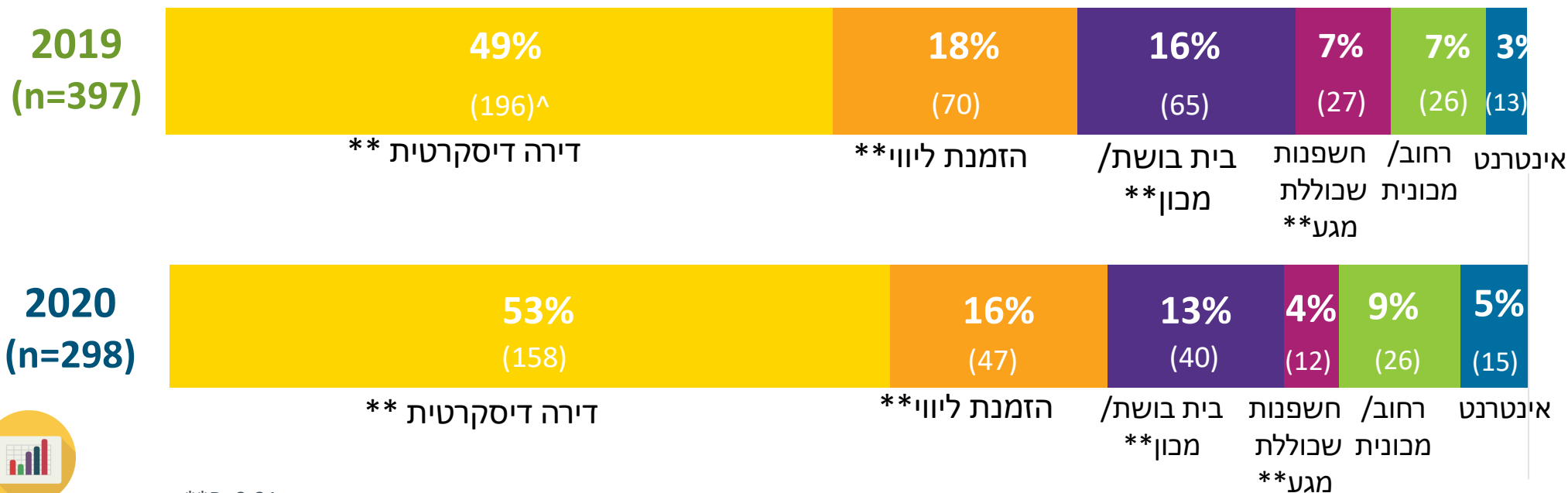
מה הסיבה העיקרית שהביאה אותך לצרוך זנות? (באחוזים) (n=506)

מהו המקום העיקרי שבו צרכת שירותי מין בשנה שלפני הקורונה (n=397) ובשנת הקורונה (n=298)?

בשנת הקורונה (2020) חלה ירידה בהיקף צריכת זנות; חלה עלייה יחסית בצריכת זנות בזירות נסתרות וירידה בזירות גלויות ביחס לשנה שלפניה; לא חלה עלייה מובהקת בצריכת זנות באינטרנט.

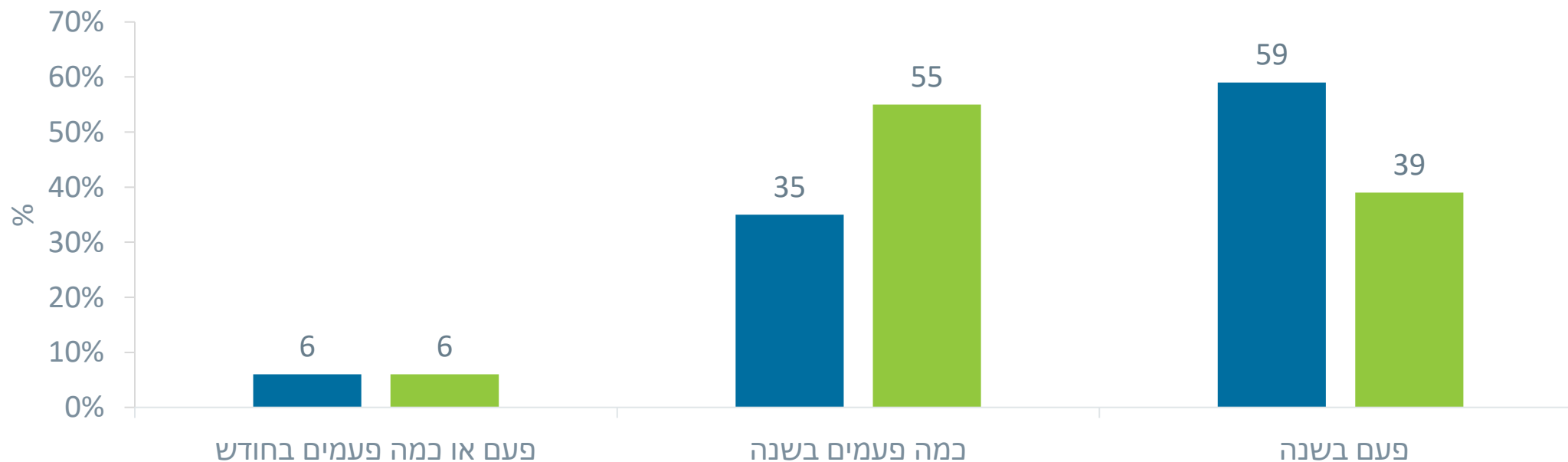
**p<0.01

הערה: המספרים המוחלטים מוצגים בסוגריים

באיזו תדירות צרכת שירותי מין בתשלום בשנה שלפני הקורונה (n=397) / בשנת הקורונה (n=298)?

■ שנת 2019 (n=397)
■ שנת 2020 (n=298)

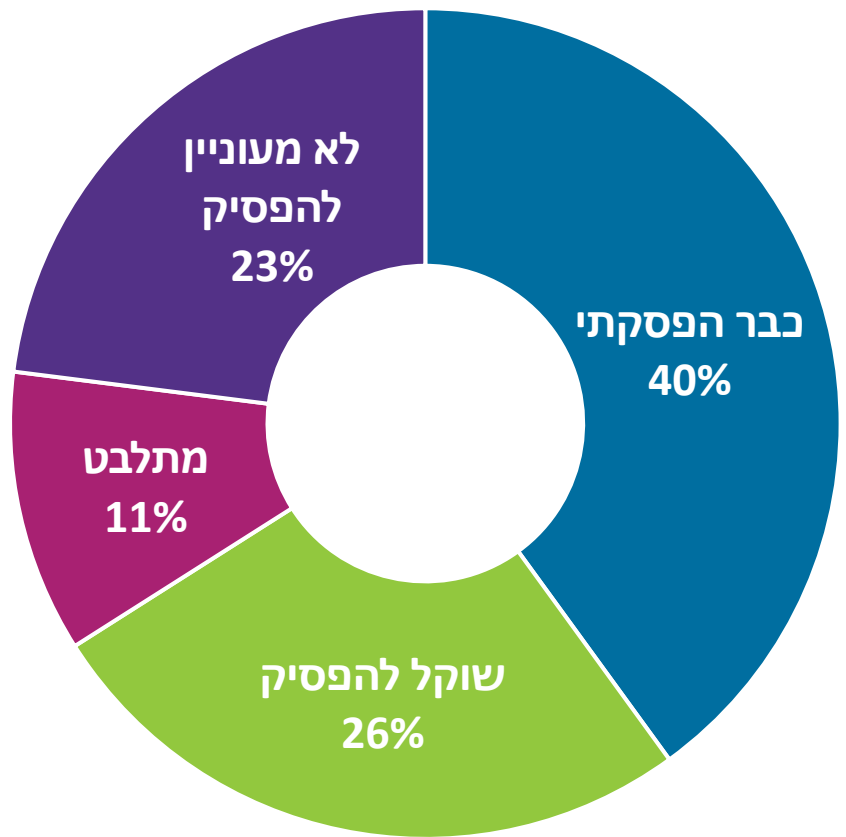
בשנת הקורונה (2020) חלה ירידה בתדירות
צריכת זנות ביחס לשנה שלפניה**

**P<0.01

האם היית רוצה להפסיק לצרוך שירותי מין בתשלום? (n=506)

40% מבין הצרכנים ב-5 השנים שקדמו לקורונה כבר הפסיקו לצרוך זנות

מאפייני הצרכנים ב-5 השנים שקדמו לסקר (23%) שהעידו שהם לא מעוניינים להפסיק לצרוך זנות

משתנים שלא השפיעו על הרצון
להפסיק לצרוך זנות:

- השכלה
- רמת דתיות
- סטטוס עלייה

- צרכו זנות יותר מפעם אחת
- מבוגרים יותר (בני 35 ומעלה)
- נשואים או חיים בזוגיות
- בעלי הכנסה גבוהה יותר

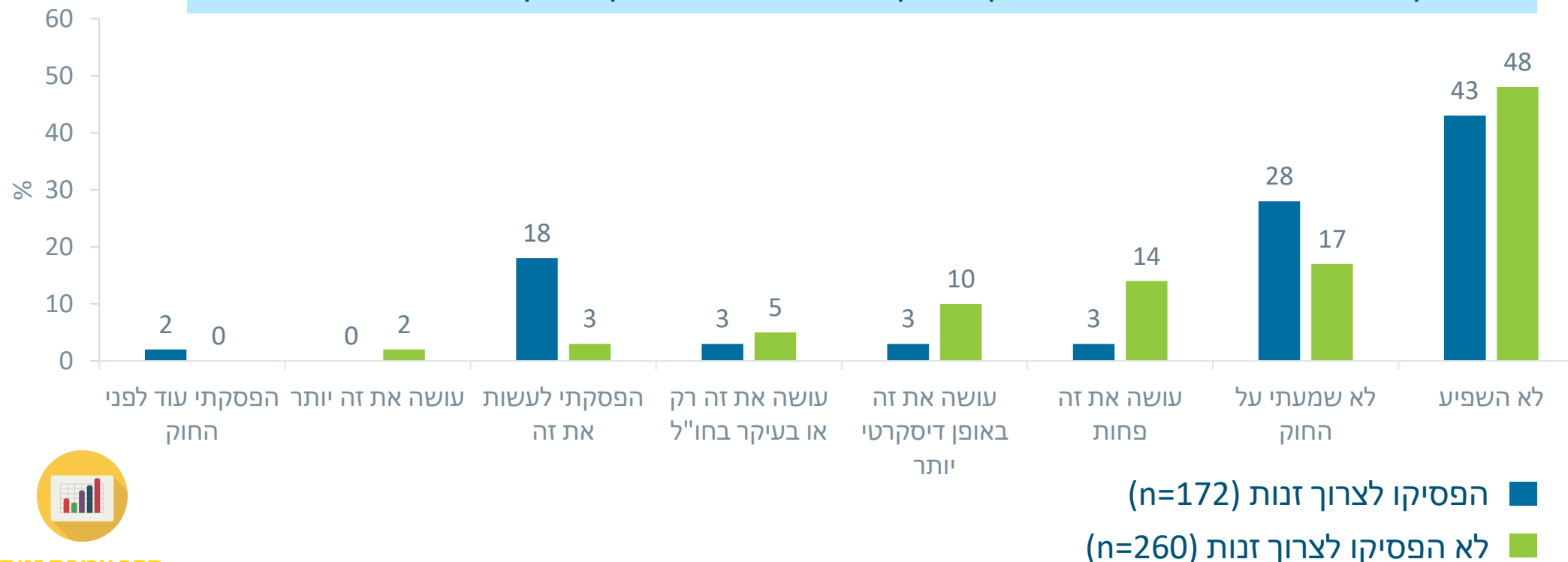

עמדות של הצרכנים כלפי החוק וכלפי הסדנה המוצעת כחלופה לתשלום הקנס

איך השפיע עליך חוק איסור צריכת זנות מבחינת צריכת שירותי מין? (n=432)

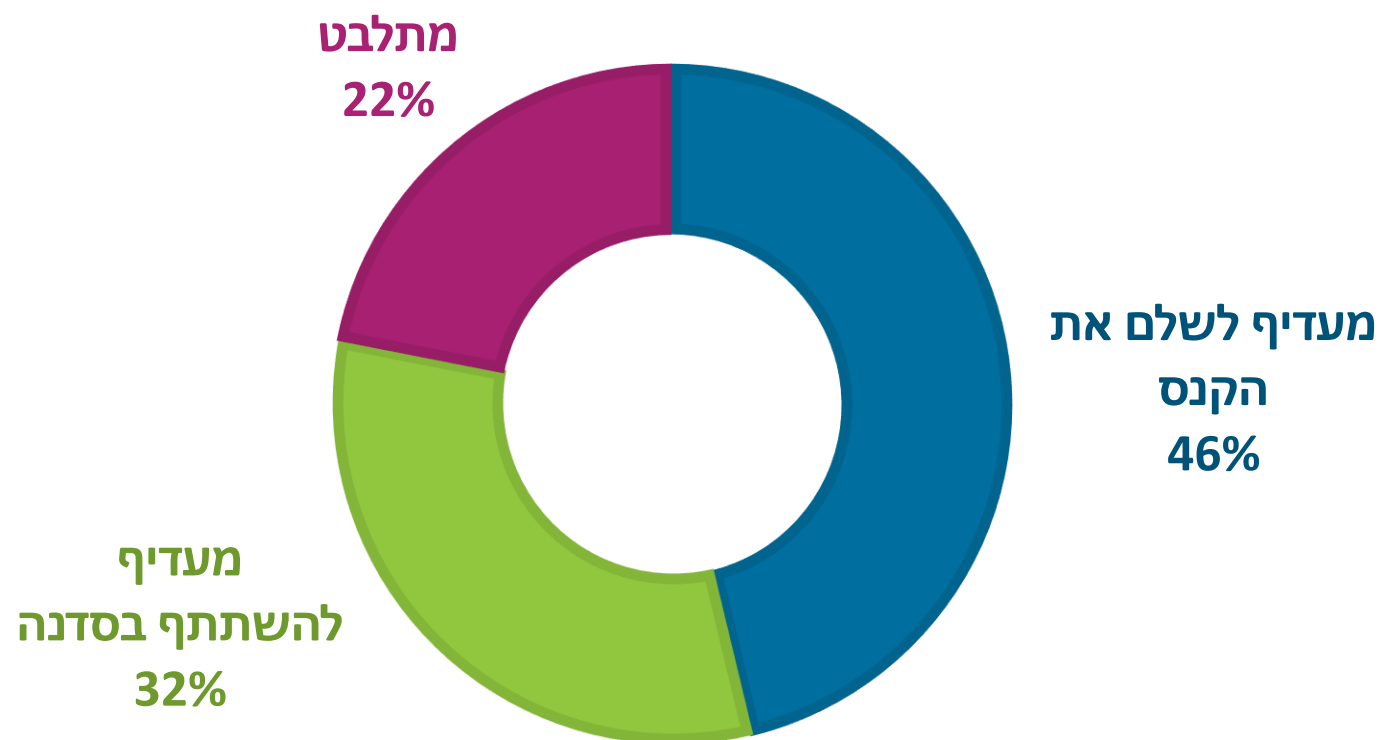
18% הפסיקו לצרוך זנות בעקבות החוק
65% מן הצרכנים שאמרו שלא הפסיקו לצרוך זנות לא הושפעו מן החוק או לא שמעו עליו

עמדות הצרכנים כלפי סדנה שיקומית (n=506)

32% מהצרכנים חושבים שמי שנקנס יעדיף להשתתף בסדנה שיקומית כחלופה לתשלום קנס

עיקרי הממצאים: סקר צריכת זנות - TO

ירידה בצריכת הזנות בשנת הקורונה - ערב כניסת החוק לתוקף.
בשנת הקורונה (מארס 2020 - מארס 2021) חלה ירידה לעומת השנה שקדמה לה:

- בהיקף הצריכה
- בתדירות הצריכה בקרב מי שצורך זנות כמה פעמים בשנה. אולם, הצריכה התדירה ביותר נשארה יציבה
- בצריכת זנות בבתי בושת, מועדוני חשפנות והזמנת ליווי (לצד עלייה בצריכת זנות בדירות דיסקרטיות)

יש פער מובהק בעמדות בין אלו שצרכו זנות פעם אחת לאלו שצרכו יותר מפעם אחת:

- במניע העיקרי לצריכת זנות (מי שצרך יותר – זו הדרך הקלה לעשות סקס)
- בנכונות להפסיק לצרוך זנות (מי שצרך יותר – לא מעוניין להפסיק)
- בנוגע להשפעת החוק (מי שצרך יותר – מושפע פחות)

סקר עמדות הציבור

2021

שיטה

המידות בסקר:

- To הועבר ב-2021
- T1 יועבר ב-2023
- סקר פאנל מקוון באמצעות חברה מסחרית
- איסוף הנתונים נערך באוקטובר-דצמבר 2021
- אוכלוסיית הסקר – האוכלוסייה הבוגרת בישראל (גברים ונשים, יהודים וערבים)
- ייצוגיות המדגם (N=803) – המדגם מייצג את האוכלוסייה מבחינת גיל' מגדר ולאום

תחומי הבדיקה

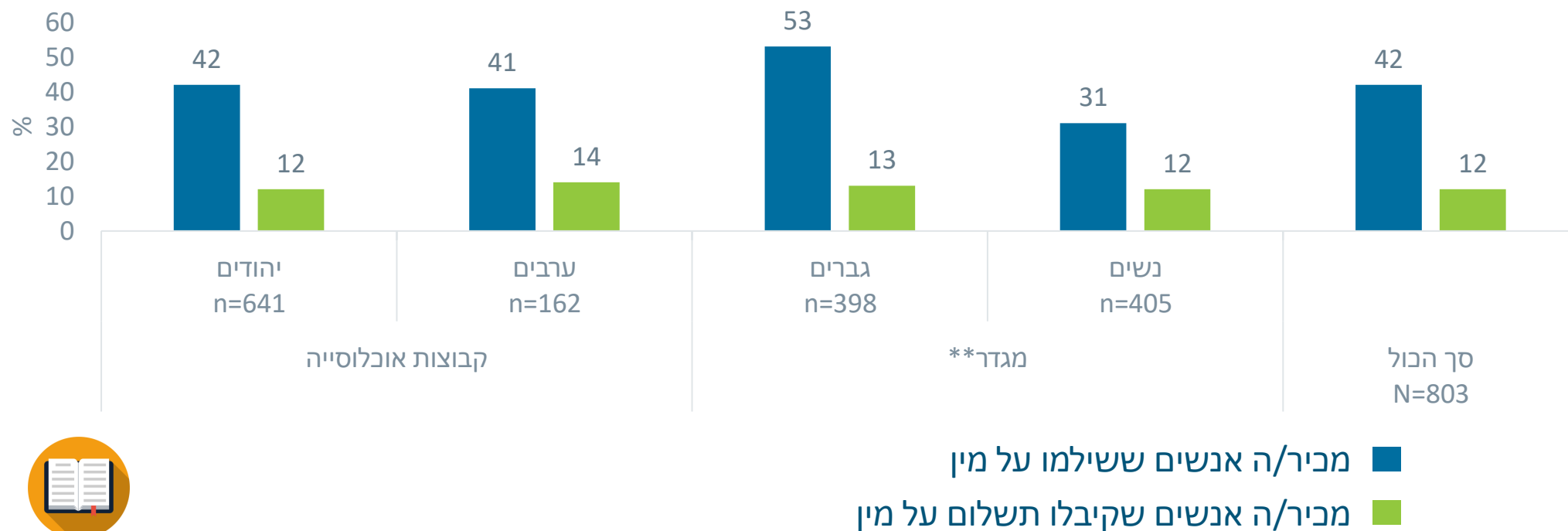
- היכרות עם תופעת הזנות
- עמדות כלפי זנות וכלפי אנשים ונשים בזנות
- עמדות כלפי חוק איסור צריכת זנות
- עמדות כלפי הסדנה המוצעת כחלופה לתשלום הקנס

היכרות עם תופעת הזנות בישראל

כל גבר שני מכיר מישהו ששילם על מין

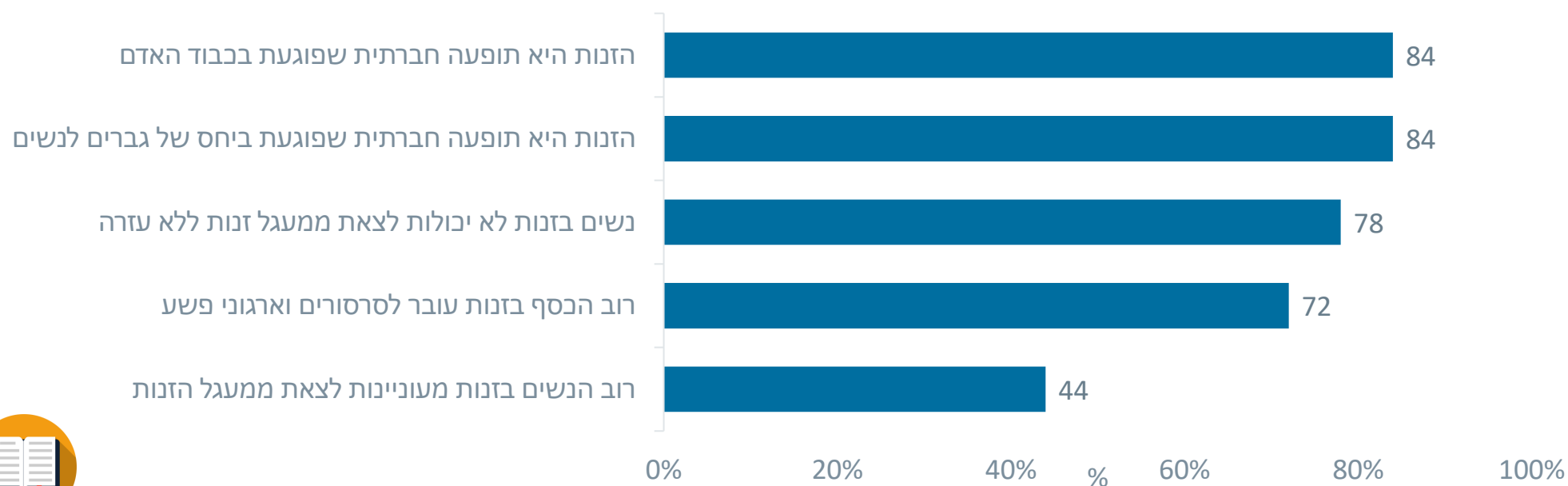
סקר עמדות האוכלוסייה

**P< 0.01

פוגעניות הזנות כלפי נשים בזנות וכלפי החברה, באחוזים (n=803)

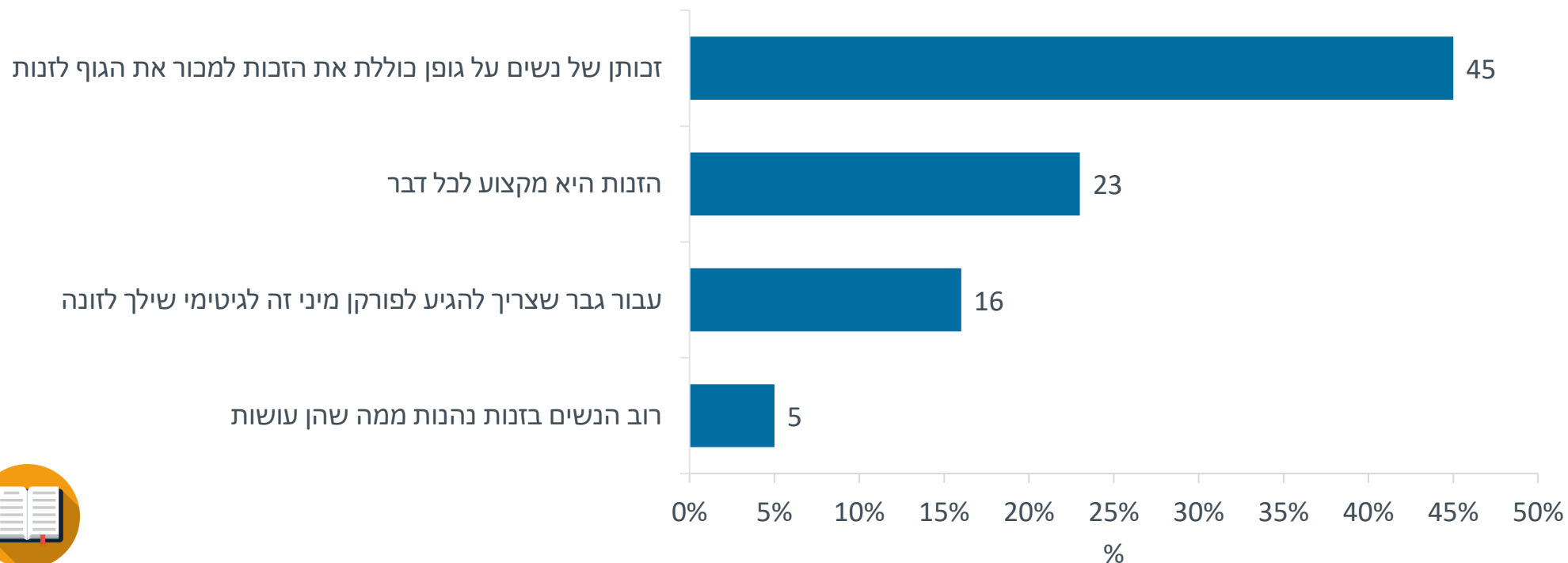
יש הסכמה רחבה (72%-84%) עם תפיסת הזנות כפוגענית כלפי אנשים ונשים בזנות וכן כלפי החברה, להוציא 44% התומכים באמירה שרוב הנשים מעוניינות לצאת ממעגל הזנות.
בין השנים 2014 ל-2021 חלה עלייה בתפיסת הזנות כפוגענית כלפי אנשים ונשים בזנות וכלפי החברה (סנטו ופרידמן, 2015^א)

תפיסת הזנות כלגיטימית ונתונה לבחירה, באחוזים (n=803)

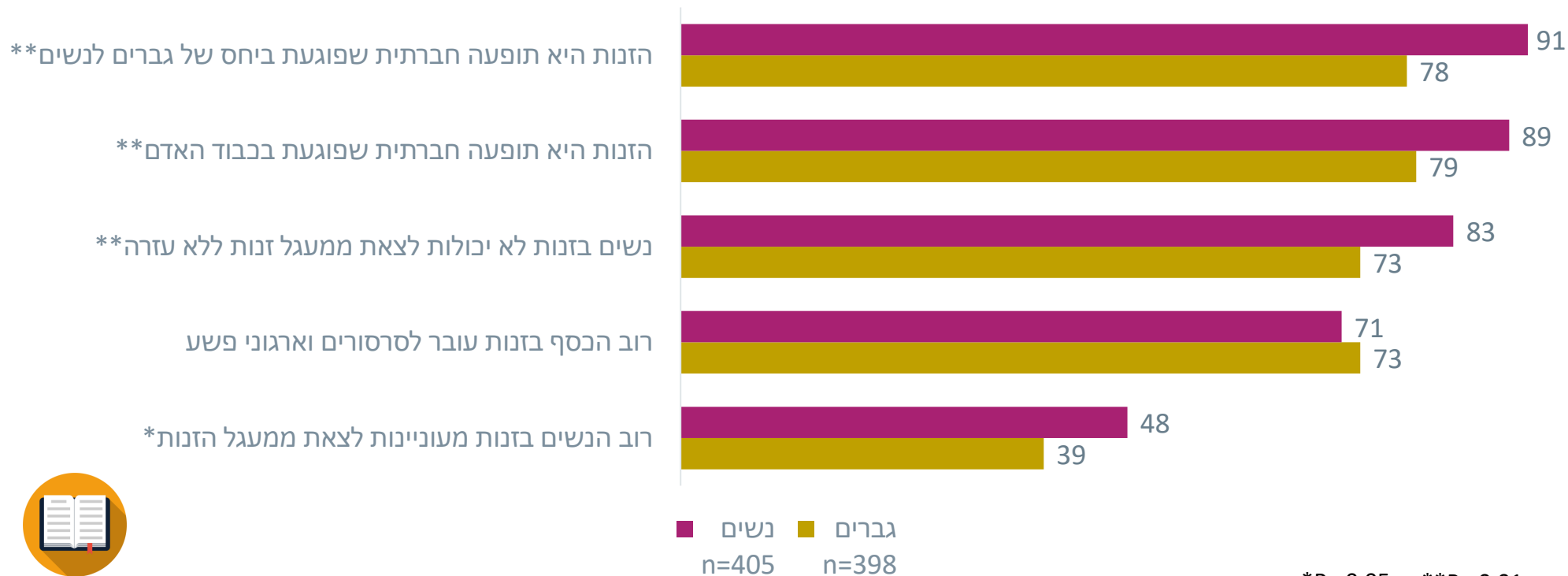
כמחצית המשיבים סבורים שלנשים זכות בחירה על גופן, לרבות זנות; ויש הסכמה מועטה עם תפיסת הזנות כלגיטימית ועם צריכת זנות כלגיטימית. בין השנים 2014 ל-2021 חלה ירידה בתפיסת הזנות כלגיטימית ונתונה לבחירה ובלגיטימיות של הזנות (סנטו ופרידמן, 2015^א)

פוגעניות הזנות כלפי אנשים ונשים בזנות וכלפי החברה, לפי מגדר, באחוזים (n=803)

נשים יותר מגברים תופסות את הזנות כפוגענית כלפי אנשים ונשים בזנות וכלפי החברה (למעט התפיסה כי רוב הכסף ב זנות עובר לסרסורים וארגוני פשע)

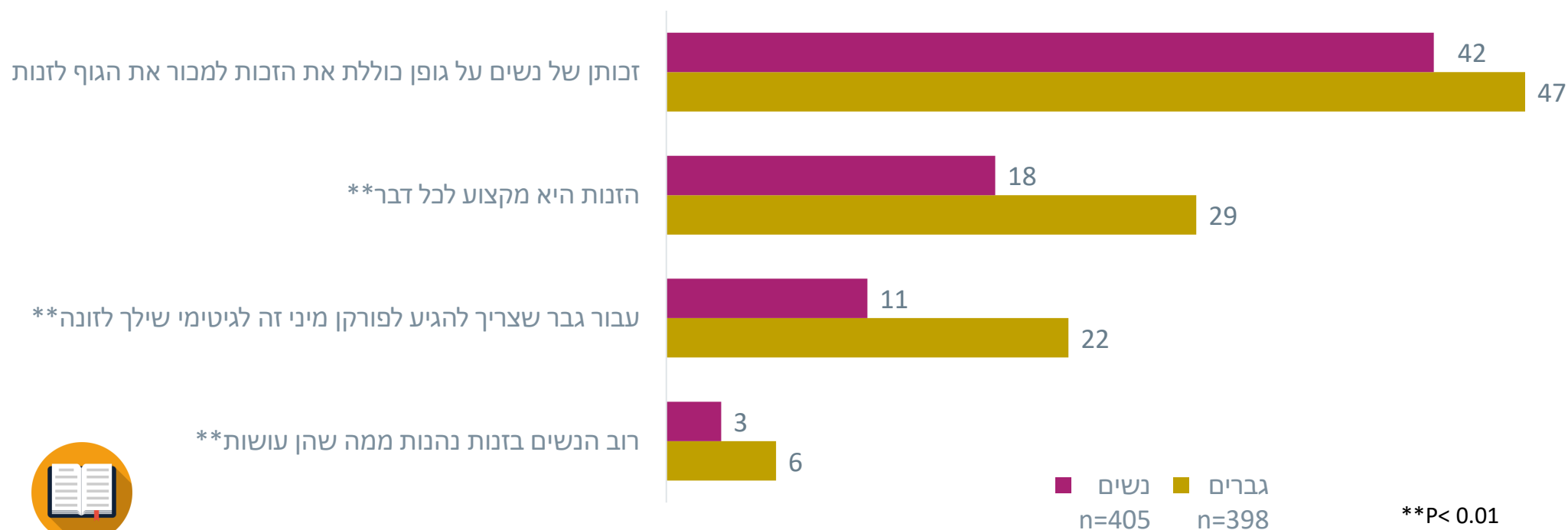
*P< 0.05 **P< 0.01

תפיסת הזנות כנתונה לבחירה ולגיטימיות הזנות, בחלוקה לפי מגדר, באחוזים (n=803)

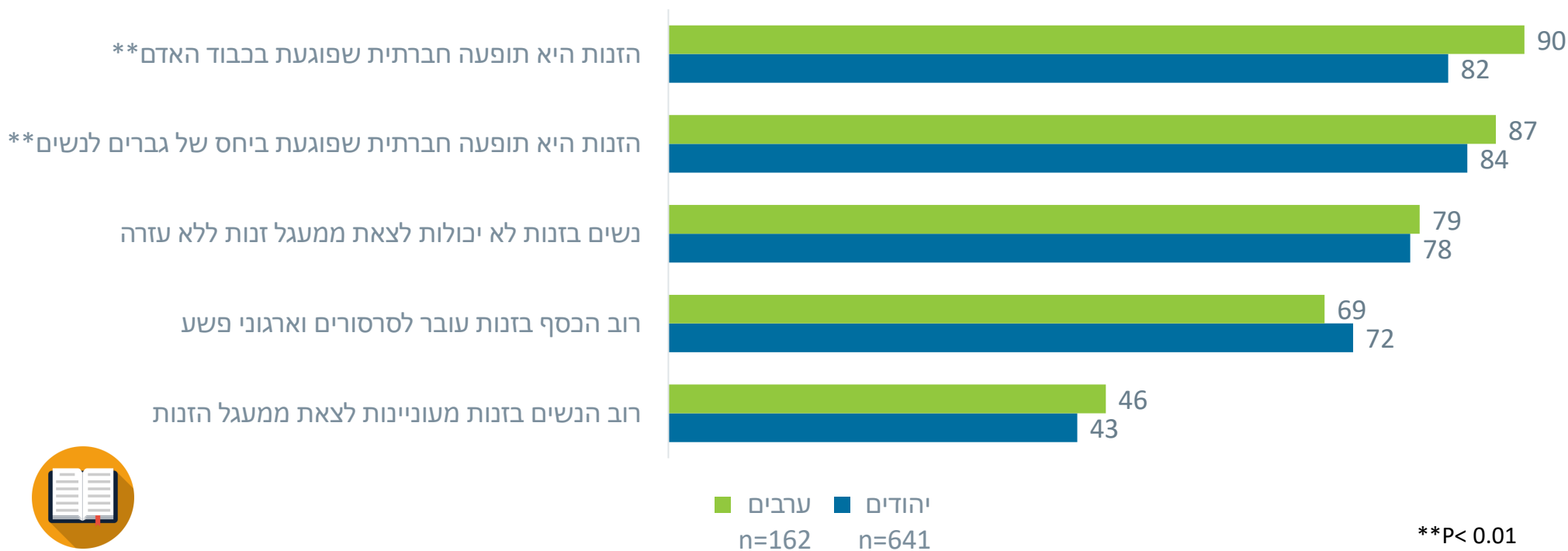
גברים יותר מנשים מסכימים עם התפיסה של זנות וצריכת זנות כלגיטימית, למעט התפיסה כי זכותן של נשים על גופן כוללת את הזכות למכור את הגוף לזנות

פוגעניות הזנות כלפי אנשים ונשים בזנות וכלפי החברה, בחלוקה לפי קבוצות אוכלוסייה, באחוזים (N=803)

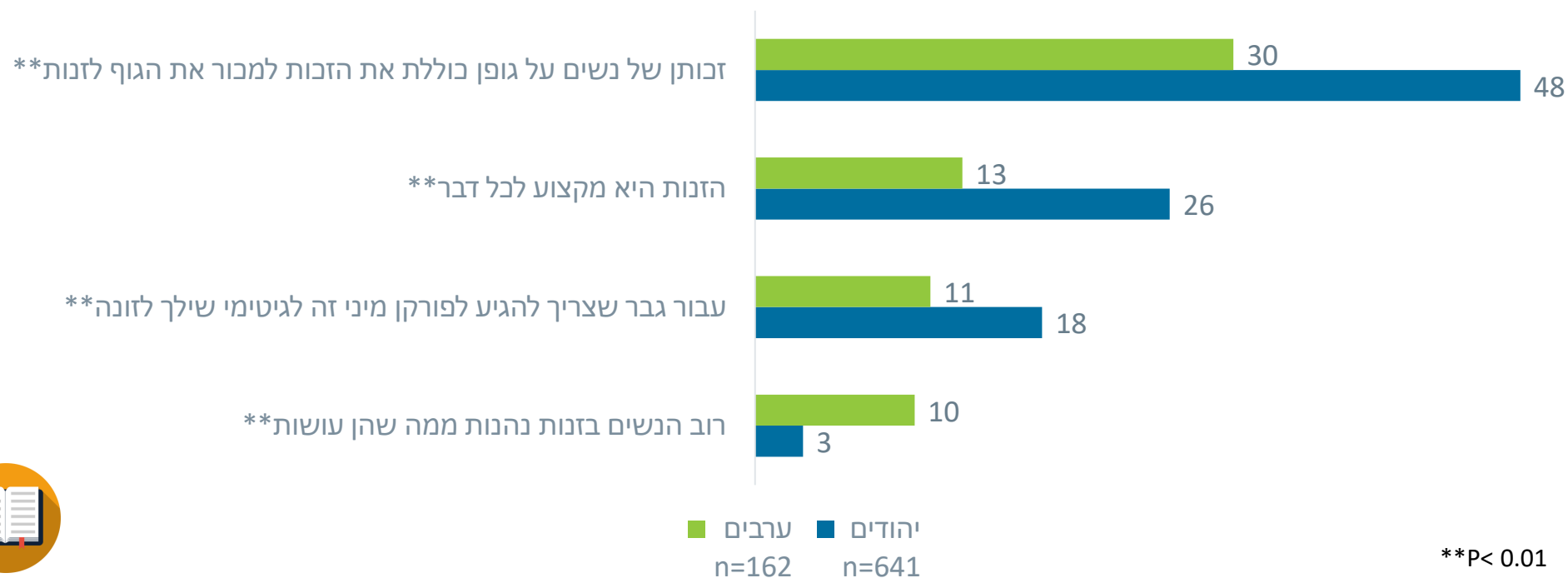
ערבים יותר מיהודים תופסים את הזנות כפוגענית כלפי החברה (פוגעת בכבוד האדם וביחס של הגברים לנשים)

תפיסת הזנות כנתונה לבחירה ולגיטימיות הזנות, בחלוקה לפי קבוצות אוכלוסייה, באחוזים (N=803)

יהודים יותר מערבים מסכימים עם התפיסה של זנות וצריכת זנות כלגיטימית, למעט התפיסה כי הנשים בזנות נהנות ממה שהן עושות

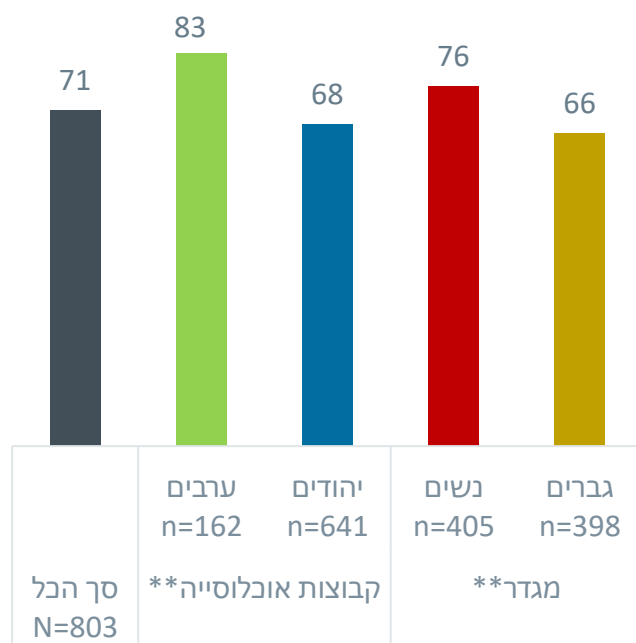

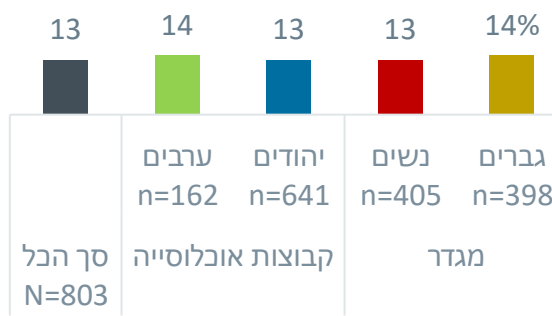
עמדות כלפי חוק איסור צריכת זנות, באחוזים (n=803)

לצד הציפיות הנמוכות מן החוק יש תמיכה רחבה בו.
נשים תומכות בחוק יותר מגברים; ערבים תומכים בחוק ומצפים שיצמצם את תופעת הזנות יותר מיהודים.

תמיכה בחוק איסור צריכת זנות

החוק ישפיע לרעה על אנשים ונשים בזנות

החוק יצמצם את תופעת הזנות בישראל

**P< 0.01

תמיכה בחוק

- בקרב הנשים נמצא שיעור גבוה יותר של תמיכה בחוק לעומת בקרב גברים
- בקרב ערבים נמצא שיעור גבוה יותר של תמיכה בחוק לעומת בקרב יהודים

לא נמצא פער בתמיכה בחוק בין:

- קבוצות גיל שונות
- אנשים בזוגיות לאלו שלא בזוגיות
- אקדמאים ללא אקדמאים

עמדות האוכלוסייה כלפי הסדנה השיקומית

באיזו מידה לדעתך הסדנה השיקומית יכולה לתרום
להבנת נזקי הזנות ולהפסקת צריכתה בקרב צרכני זנות?

43%

השיבו "במידה רבה" ו"במידה רבה מאוד"

האם לדעתך יש לחייב את כל צרכני הזנות
לעבור סדנה שיקומית?

78%

השיבו "כן"

עיקרי הממצאים: סקר עמדות הציבור

הסכמה רחבה עם תפיסת תופעת הזנות כפוגענית כלפי אנשים ונשים בזנות וכלפי החברה

פוגעניות הזנות:

- יותר נשים תופסות את תופעת הזנות כפוגענית, לעומת גברים
- יותר גברים תופסים את תופעת הזנות כלגיטימית, לעומת נשים
- יותר יהודים תופסים את תופעת הזנות כלגיטימית, לעומת ערבים

תמיכה גבוהה בחוק לצד ספקנות בנוגע להשפעתו בפועל

- יותר נשים תומכות בחוק איסור צריכת זנות, לעומת גברים
- יותר ערבים סבורים כי החוק יצמצם את תופעת הזנות בישראל, לעומת יהודים

רוב הנשאלים סבורים שיש לחייב צרכנים להשתתף בסדנה לצד ספקנות
בנוגע להשפעותיה על הצרכנים

